

in the activities of the New Ukrainian School. The article briefly considers the study of educational activities by Ukrainian teachers. The author mentions the principles of state policy in the field of education. The main attention in the article is paid to the work of V. Sukhomlynsky, who developed a holistic educational system. It is noted that V. Sukhomlynsky's ideas have not lost their relevance in independent Ukraine. The article shows how to form a patriot's personality with the help of patriotic and moral-ethical education. This problem is one of the most important in modern pedagogy. It is noted that V. Sukhomlynsky's ideas were humanistic. The article describes the works of V. Sukhomlynsky, which set out his views on patriotic and moral and ethical education. The author argues that patriotic education is impossible without moral and ethical. Attention is drawn not to the fact that patriotic education is a leading part of the education of schoolchildren for the modern period of Ukraine's existence. The education of schoolchildren is not given the necessary attention in the New Ukrainian School. Therefore, there are problems with the upbringing of school-age children. During the writing of the article it was established that patriotic and moral-ethical education is possible only in a partnership between teacher and student. The author emphasizes the importance of the laws of spiritual life: if a person closes his eyes to something, he will soon close them to everything. Nothing will bother him, nothing he will take to heart. Indifference devastates the soul, impoverishes the already poor world of moral values of the egoist. Therefore, it is important to protect the child's soul from indifference, to find in each person the first facet of humanity.

Key words: pedagogy of partnership, national values, educational space, personality-oriented learning, principles of educational activity, scientific heritage of V. Sukhomlynsky, socialization, patriotism.

УДК 378.011.3-051:78

DOI href="https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.75.03">https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.75.03

Білостоцька О. В.

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

На основі аналізу нормативно-правових документів щодо здійснення підготовки магістрів музичного мистецтва визначено, що підґрунтям сучасних стандартів вищої освіти є компетентнісний підхід. Аналіз різних підходів до визначення сутності поняття професійної компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва дозволив виявити загальні тенденції трактування цього педагогічного феномену, який визначається дослідницьким спрямуванням магістерської підготовки, особливостями мистецько-педагогічної діяльності, наявністю художньо-творчих і виконавських форм практичної роботи й специфічними методами музичного навчання як складного багатокomпонентного утворення, яке ґрунтується на здатності до мистецько-педагогічної діяльності на основі комплексу фахових знань, умінь, здібностей, психолого-педагогічного й виконавського досвіду, які забезпечують певний результат.

У дослідженні визначено сутність поняття "професійна компетентність майбутнього викладача музичного мистецтва" як інтегративна особистісно-професійна якість, що передбачає здатність магістранта до ефективної музично-педагогічної, науково-дослідної, виконавської, організаційно-управлінської, культурно-просвітницької та мистецтвознавчої діяльності в умовах динамічних змін і відбиває результат його професійної підготовки, рівень сформованості якостей і здібностей особистості, ціннісних і мотиваційних установок, знань, умінь, навичок і досвіду діяльності у вищій школі.

У статті обґрунтовано структуру професійної компетентності магістра музичного мистецтва, що представлена мотиваційно-ціннісним, когнітивним, діяльнісним, регулятивно-рефлексивним компонентами. Означені компоненти розкривають загальні й спеціальні (фахові) компетентності, визначені в освітньо-професійній програмі спеціальності Музичне мистецтво: методологічна психолого-педагогічна, методична, дослідницька, музикознавча й музично-виконавська компетенції.

Ключові слова: професійна компетентність, компетенція, магістратура, викладач музичного мистецтва, професійна підготовка.

Інтенсифікація становлення глобального інформаційного суспільства, входження України у світовий освітній простір зумовлює інноваційні процеси у сфері вищої освіти, переорієнтацію процесу професійної підготовки педагогічних кадрів на європейські стандарти. Необхідною умовою узгодження змісту вищої освіти із сучасними потребами суспільства, запитами ринку праці є орієнтація на компетентнісний підхід у підготовці майбутніх викладачів та обґрунтування ефективних методик його запровадження. У реалізації завдань переходу до компетентнісно орієнтованої системи освіти, що відповідає вимогам Концепції розвитку освіти до 2025 року й Стратегії реформування вищої освіти до 2020 року, особливого значення набуває професійна підготовка майбутніх магістрів мистецького напрямку, яка поєднує педагогічну, дослідницьку, виконавську, культурологічну, просвітницьку й мистецтвознавчу складові частини.

Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів викладено в наукових працях Н. Бібік, О. Бодальова, В. Бондаря, Л. Буєвої, Л. Ващенко, В. Введенського, О. Власової, О. Дубасенюк, І. Єрмакова, І. Зимньої, І. Зязюна, Л. Карпової, О. Кононко, Г. Копил, Н. Кузьміної, В. Левицького, Н. Лобанової, А. Маркової, О. Мармази, Л. Мітіної, М. Михайліченка, Н. Ничкало, І. Підласого, О. Пометун, О. Овчарук, В. Радула, О. Савченко, В. Семиченко, С. Сисоєвої, В. Сластьоніна, Г. Сухобської, Г. Тарасенко, С. Трубачової, Л. Хоружої, А. Хуторського, Р. Цокур, С. Шишова, В. Ядова.

Специфічні особливості формування професійної компетентності майбутніх викладачів в умовах магістратури розглядають В. Андрущенко, Н. Батечко, В. Берека, В. Бобрицька, В. Бондар, С. Вітвицька, В. Воротняк, Н. Гузій, О. Гура, І. Драч, І. Зязюн, І. Ісаєв, О. Ковальчук, Ю. Кравченко, О. Момот, О. Проценко, Л. Султанова, Т. Шестакова.

Формуванню компетентності в професійній підготовці фахівців мистецького профілю присвячено дослідження О. Апраксіної, Л. Арчажнікової, О. Боблієнко, Т. Бодрової, Є. Валіт, Ван Юе, Л. Василенко, Н. Гузій, О. Гуральник, К. Кабріль, А. Козир, Л. Масол, С. Мельничука, М. Михаськової, М. Моїсєєвої, Н. Мурованої, О. Олексюк, Г. Падалки, Л. Пастушенко, Е. Печерської, І. Полубояриної, Є. Проворової, Л. Пушкар, О. Ребрової, О. Ростовського, Р. Савченко, Я. Сверлюк, С. Світайло, О. Хижної, Н. Цюлюпи, Цзян Хелін, Ши Цзюнь-Бо, О. Щолокової, В. Шульгіної. Окремі аспекти професійної підготовки магістрів музичного мистецтва на основі компетентнісного підходу досліджують Л. Беземчук, Т. Бодрова, О. Єременко, В. Лісовий, Л. Пастушенко, Г. Степанова.

Водночас теоретичний аналіз наукових джерел дав змогу виявити, що формування професійної компетентності майбутніх викладачів музичного мистецтва в умовах магістратури ще не було предметом цілісного наукового дослідження.

Мета статті – розкрити сутність і структуру поняття «професійна компетентність майбутнього викладача музичного мистецтва».

Аналіз нормативно-правових документів України, на основі яких здійснюється підготовка магістрів музичного мистецтва, дає змогу визначити, що підґрунтям сучасних стандартів вищої освіти є компетентнісний підхід, що відповідає вимогам інтеграції національної освіти в Болонський процес, як зазначено в міжнародному Проєкті Європейської Комісії “Гармонізація освітніх структур в Європі”.

У роботах вітчизняних і зарубіжних дослідників компетентнісного підходу дефініція “професійна компетентність педагога” ототожнюється з поняттями “педагогічна компетентність”, “професійна педагогічна компетентність”, “психолого-педагогічна компетентність” з “фахова компетентність”. У наукових дослідженнях і нормативно-правових документах поняття “професійна компетентність” розглянуто у вузькому й широкому значеннях. У вузькому сенсі дефініція визначається як сукупність професійно значущих якостей особистості; сукупність професійних знань, умінь і способів виконання професійної діяльності. У широкому значенні окреслене поняття обґрунтовано як багатокомпонентне явище, яке передбачає опанування повним спектром професійних і поза професійних компетенцій, необхідних для оптимального здійснення діяльності.

У дослідженні ми спираємось на визначення І. Драча, який під професійною компетентністю педагога розуміє його здатність до виконання педагогічної діяльності на основі інтеграції теоретичних знань, практичних умінь, досвіду, цінностей і значущих особистісних якостей, міру й основний критерій відповідності її вимогам [5].

У науково-педагогічній літературі широко викладене поняття професійної компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва та її складових частин. Н. Юдзіонюк визначає професійну компетентність учителя музики як складне структуроване утворення, здатність фахівця діяти в професійній ситуації невизначеності, де визначальними виступають знання, а ключового значення набувають уміння, навички й досвід особистості, спроможність виконувати професійні функції. Автор зазначає, що професійна компетентність особистості виявляється через професіоналізм, є ширшою за поняття “професійна кваліфікація”, водночас взаємодоповнювальною з поняттям “професіограма” [15].

У дисертаційному дослідженні Т. Руденької професійна компетентність визначається як складна багаторівнева характеристика особистості фахівця мистецької спеціальності, яка містить відповідні знання, уміння, навички й професійно-особистісні якості, його мотивацію до мистецько-професійної діяльності [11].

І. Полубоярина, розкриваючи специфіку формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в педагогічному коледжі, розуміє означене поняття як інтегративне утворення, яке складається зі структурних компонентів (ключових компетентностей) і є комплексом музично-педагогічних знань, умінь, навичок, музичних здібностей, якостей особистості, що проявляються через готовність до творчої педагогічної діяльності [9].

О. Горбенко доводить основоположне значення музично-виконавської діяльності в професійній підготовці майбутнього вчителя музики; отже, професійну компетентність майбутнього вчителя музики автор розглядає як системну, інтегровану якість, як здатність усвідомлювати художньо-образний зміст музичних творів у контексті навколишньої дійсності, засвоювати й розуміти основні закономірності, жанрово-стильові особливості, володіти засобами художньо-виконавського втілення [3]. На наш погляд, науковець ототожнює поняття “професійна компетентність” і “музично-виконавська компетентність” і не враховує психолого-педагогічну й дослідницьку складові частини.

Ці міркування поділяє і Ши Цзюнь-Бо, обґрунтовуючи мистецьку компетентність майбутнього вчителя музики як системну, інтегровану якість, що передбачає здатність особистості до усвідомлення музики як явища суспільного життя, засвоєння основних її закономірностей, стилів і жанрів, до опанування засобами втілення художніх образів у виконавстві, до застосування музики в художньо-виховній роботі зі школярами [14].

Р. Савченко обґрунтовує поняття “музично-педагогічна компетентність”, яке трактує як інтегративну особистісну якість, що виражає здатність до самостійної успішної реалізації завдань музичної освіти дітей на основі системного взаємозв'язку загальногромадянських, психолого-педагогічних і музично-фахових компетенцій [12].

М. Михаська, досліджуючи фахову компетентність майбутнього вчителя музики, розглядає поняття у вузькому сенсі як здатність до музично-освітньої діяльності на основі музично-педагогічних знань і умінь, досвіду емоційно-цінного ставлення до явищ музичного мистецтва відповідно до суспільних вимог і цінностей [7].

С. Світайло, розглядаючи фахову компетентність майбутніх учителів музики через призму диригентсько-хорової підготовки, визначає поняття як інтегративну якість, яка охоплює комплекс здатностей здійснювати музичне виховання та розвиток школярів засобами вокально-хорового співу на основі набутих музично-педагогічних знань та умінь, практичного досвіду з урахуванням певних суспільних вимог [13].

Дуже цікавим із боку проблематики нашого дослідження є визначене в роботі О. Боблієнко поняття “поліхудожня компетентність майбутнього вчителя музики”, яке визначене як здатність студента на основі фахових знань, опанування алгоритмом розв’язання музично-педагогічних задач і професійно-виконавської майстерності до здійснення поліхудожнього виховання учнів як особистісно зорієнтованого планомірного залучення їх до різних видів мистецтва в їхній взаємодії, результатом якого є формування поліхудожньої свідомості й здатності до поліхудожньої діяльності, що забезпечує художньо-творчу самореалізацію особистості учня [2].

Аналіз різних підходів до визначення сутності поняття професійної компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва дозволяє виявити загальні тенденції трактування цього специфічного педагогічного феномену, який визначається дослідницьким спрямуванням магістерської підготовки, особливостями мистецько-педагогічної діяльності, наявністю художньо-творчих і виконавських форм практичної роботи й специфічними методами музичного навчання як складного багатокомпонентного утворення, яке ґрунтується на здатності до мистецько-педагогічної діяльності на основі комплексу фахових знань, умінь, здібностей, психолого-педагогічного й виконавського досвіду, які забезпечують певний результат.

Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх викладачів в умовах магістратури на основі компетентнісного підходу обґрунтовують такі дослідники, як А. Балюк, Н. Батечко, С. Вітвицька, О. Гура, І. Драч, О. Ємчик, І. Княжева, І. Козинець, О. Ковальчук, В. Кравченко, О. Макаренко, О. Момот, Ю. Сечук, Л. Султанова, С. Яшук.

Н. Батечко зазначає, що професійно-педагогічна компетентність викладача вищої школи є інтегрованою професійно-особистісною характеристикою, що відбиває результат його педагогічної підготовки, рівень сформованості професійно-значущих для педагогічної діяльності якостей його особистості, визначений сукупністю ціннісних і мотиваційних установок, необхідним обсягом знань та умінь, рівнем педагогічної майстерності й досвідом діяльності у вищій школі [1].

І. Драч, обґрунтовуючи теоретико-методичні засади управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи, вважає, що таке поняття є інтегральною характеристикою, що відбиває рівень здатності магістрантів до ефективної світоглядної, морально-психологічної, теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців і ступінь готовності до професійного розвитку в умовах динамічних змін [5].

Найґрунтовнішим, на нашу думку, є дослідження О. Гури, в якому психолого-педагогічна компетентність викладача закладу вищої освіти (далі – ЗВО) визначена як особистісно-професійна системна якість педагога, що забезпечує на особистісному рівні його самоорганізацію (самопідготовку й самореалізацію) відповідно до вимог професійної діяльності у ЗВО й виявляється в актуальному стані у формі професійної компетентності. У роботі дослідника феномен психолого-педагогічної компетентності викладача ЗВО представлений, з одного боку, змістовими характеристиками: діяльнісними (професійні знання, вміння, навички) й особистісними (властивості, здібності та якості) компонентами, з другого – механізмами й процесами їх узагальнення та прояву [4].

Проведений аналіз наукової літератури свідчить, що сутність і специфіка формування професійної компетентності викладача музичного мистецтва в умовах магістратури залишається не досить дослідженою в мистецькій педагогіці.

Аналіз наукових джерел, врахування особливостей музично-педагогічної діяльності, специфіки підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури дозволили визначити сутність поняття “професійна компетентність майбутнього викладача музичного мистецтва”, яке ми розуміємо як інтегративну особистісно-професійну якість, що передбачає здатність магістранта до ефективної музично-педагогічної, науково-дослідної, виконавської, організаційно-управлінської, культурно-просвітницької та мистецтвознавчої діяльності в умовах динамічних змін, яка відбиває результат його професійної підготовки, рівень сформованості якостей і здібностей особистості, ціннісних і мотиваційних установок, знань, умінь, навичок і досвіду діяльності у вищій школі.

У сучасній науковій літературі відсутній єдиний погляд на структуру професійної компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва.

У дослідженні І. Полубояриної представлено структуру професійної компетентності вчителя музики, яка складається з трьох блоків: особистісний (особистісно-мотиваційна, саморегуляційна, етична, загальнокультурна, психологічна, соціальна, громадянська компетентності); комунікативний (загальна й професійна музична комунікативна компетентність); діяльнісний (методологічна, дидактична, музично-практична, науково-творча, управлінська й організаційна компетентності) [9].

Р. Савченко вважає, що структура означеного поняття складається з таких блоків: загальногромадянська, психолого-педагогічна й музично-фахова компетенція [12].

С. Світайло в структурі фахової компетентності майбутніх учителів музики визначає такі компоненти: когнітивно-пізнавальний, ціннісно-аналітичний, діяльнісно-креативний. Автор співвідносить їх з такими групами фахових компетентностей: художньо-мистецькі, методично-організаційні, хормейстерські [13].

У структурі професійної компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва вітчизняні вчені виділяють такі компоненти: когнітивний, практично-творчий і ціннісно-орієнтаційний (М. Михаська); мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний і діяльнісно-креативний (Л. Пастушенко); мотиваційно-ціннісний, когнітивно-операційний та креативно-рефлексивний (Н. Юдзіонок); ціннісно-мотиваційний, методично-когнітивний, особистісно-діяльнісний, регулятивно-рефлексивний (Ван Юе); соціально-перцептивний, мотиваційно-емоційний, когнітивний, організаційно-діяльнісний компонент, рефлексивно-оцінний (Т. Руденька); пізнавально-оцінний; інтерпретаційно-творчий; педагогічно-проективний (Ши Цзюнь-Бо); когнітивний, професійно-виконавський, креативний, емоційно-рефлексивний (О. Боблієнко).

Узагальнення поглядів учених дало змогу обґрунтувати структуру професійної компетентності магістра музичного мистецтва, що представлена мотиваційно-ціннісним, когнітивним, діяльнісним, регулятивно-рефлексивним компонентами.

Мотиваційно-ціннісний компонент є системоутворювальним, оскільки є провідною умовою професійного самовдосконалення магістранта, характеризується системою цінностей, потреб, мотивів, особистісних смислів, смаків, ідеалів і соціальних установок майбутнього викладача.

Когнітивний компонент містить методологічні знання – знання підходів, принципів, закономірностей розвитку, навчання та виховання студентів мистецьких спеціальностей; теоретичні, технологічні, психолого-педагогічні, методичні, музикознавчі знання, що є основою адаптації в професійному середовищі, орієнтиром у педагогічних ситуаціях, підґрунтям для педагогічного й музично-виконавського саморозвитку; знання інформаційних, у тому числі музично-комп'ютерних технологій, професійне педагогічне мислення, що характеризується такими ознаками, як креативність, гнучкість, критичність, системність, мобільність, оперативність.

Діяльнісний компонент є сукупністю фахових умінь і навичок музично-освітньої, професійно-педагогічної, музично-виконавської, мистецтвознавчої, культурно-просвітницької та дослідницької діяльності на основі розвинених здібностей та якостей особистості магістранта мистецького напрямку. Серед професійних умінь майбутнього викладача музичного мистецтва виокремлюють: гностичні, організаційні, діагностичні, проєктні, конструктивні, управлінські, інформаційні, організаторські, комунікативні, рефлексивні, дослідницькі, виховні й музично-педагогічні (диригентсько-хорові, вокальні, інструментально-виконавські, інтерпретаційні, артистичні).

Регулятивно-рефлексивний компонент характеризує здатність магістрантів до осмислення, самоаналізу, самооцінки й корекції власної професійно-педагогічної та музично-виконавської діяльності. Рефлексивний компонент є регулятором особистісних і професійних досягнень, пошуку особистісних змістів у професійній комунікації та інтерпретації творів музичного мистецтва.

Означені компоненти розкривають загальні й спеціальні (фахові) компетентності, визначені в освітньо-професійній програмі спеціальностей 014 “Середня освіта (Музичне мистецтво)”, 025 “Музичне мистецтво” ступеня вищої освіти “Магістр”: методологічна, психолого-педагогічна, методична, дослідницька, музикознавча й музично-виконавська компетенції.

Аналіз освітніх кваліфікаційних характеристик, концепції освітньої діяльності й інших нормативних документів, практичний досвід дали змогу виявити нерівномірність у формуванні фахових компетенцій майбутнього викладача музичного мистецтва. Так, магістранти володіють музично-виконавською компетенцією на високому рівні, що містить здатність до вокальної, диригентської та інструментальної діяльності. У змісті професійної підготовки магістрантів цій компетенції приділяється значна увага, що представлено дисциплінами професійного циклу з широким вибором спеціалізацій: спеціальний музичний інструмент, вокал, хоровий клас, диригування, ансамблеве виконавство.

Освітній процес надає широкі можливості для формування методичної компетенції, що представлені такими дисциплінами: Теорія та методика викладання музичних дисциплін у ЗВО, Сучасні технології музичної освіти у ЗВО, Музична педагогіка й психологія, Методика роботи з ансамблем, а також різними видами навчальної, асистентської та виробничої практики. Мистецтвознавча компетенція майбутніх магістрів формується під час опанування такими дисциплінами, як Аналіз музичних творів за професійним спрямуванням, Теорія музики, Музична антропологія, Сучасна етномузикологія.

На жаль, перевантаженість навчальних планів дисциплінами, спрямованими на виконавсько-педагогічну й концертну діяльність, приводить до низького рівня дослідницької компетенції, що виявляється в зовнішній ситуативній мотивації вивчення дисциплін методології наукових досліджень у галузі музичної освіти й під час написання курсової та дипломної роботи. Майбутні викладачі не володіють категоріальним апаратом дослідження, мають певні труднощі у виборі певних методів дослідницької діяльності й формуванні науково обґрунтованих самостійних висновків; не дотримуються норм академічної доброчесності.

Одним зі шляхів розв'язання такої проблеми ми вважаємо широке застосування в освітньому процесі технології розвитку критичного мислення, навчання як дослідження, проблемної та евристичної технології навчання, різноманітних видів дискусій на професійну тематику, вибору різноманітних форм позанавчальної дослідницької діяльності, використання ділових ігор та інтерактивних методів.

Висновки. Таким чином, у процесі аналітичного дослідження ми визначаємо поняття “професійна компетентність майбутнього викладача музичного мистецтва” як інтегративну особистісно-професійну якість, що передбачає здатність магістранта до ефективної музично-педагогічної, науково-дослідної, виконавської, організаційно-управлінської, культурно-просвітницької та мистецтвознавчої діяльності в умовах динамічних змін, яка відбиває результат його професійної підготовки, рівень сформованості якостей і здібностей особистості, ціннісних і мотиваційних установок, знань, умінь, навичок і досвіду діяльності у вищій школі. Узагальнення поглядів учених дало змогу обґрунтувати структуру професійної компетентності магістра музичного мистецтва, що представлена мотиваційно-ціннісним, когнітивним, діяльнісним, регулятивно-рефлексивним компонентами. Аналіз освітніх кваліфікаційних характеристик, концепції освітньої діяльності й інших нормативних документів, практичний досвід дали змогу виявити нерівномірність у формуванні фахових компетенцій майбутнього викладача музичного мистецтва.

Перспективи майбутніх наукових пошуків вбачаємо в подальшому дослідженні ефективних шляхів формування професійної компетентності магістрів музичного мистецтва з використанням інноваційних технологій.

Використана література:

1. Батечко Н. Г. Підготовка викладачів вищої школи в умовах магістратури: теоретико-методологічні засади : монографія. Київ : Едельвейс, 2014. 707 с.
2. Боблієнко О. П. Формування поліхудожньої компетентності майбутнього вчителя музики у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2013. 258 с.
3. Горбенко О. Б. Формування музично-виконавської компетентності майбутнього вчителя музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Кіровоград, 2010. 24 с.
4. Гура О. І. Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2008. 38 с.
5. Драч І. І. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи: теоретико-методичні засади : монографія. Київ : Дорадо-Друк, 2013. 456 с.
6. Єременко О. В. Підготовка магістрів музичного мистецтва: теорія і методика навчання : монографія. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 434 с.
7. Михаська М. А. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2007. 22 с.
8. Пастушенко Л. А. Педагогічна технологія розвитку професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих мистецьких навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Рівне, 2017. 253 с.
9. Полубоярина І. І. Формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в педагогічному коледжі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2008. 20 с.
10. Растрігіна А. М. Магістратура: проблеми та перспективи. *Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки*. Кіровоград, 2014. Вип. 125. С. 17–21.
11. Руденька Т. М. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2017. 237 с.
12. Савченко Р. А. Теорія і методика формування музично-педагогічної компетентності майбутніх вихователів та музичних керівників дошкільних навчальних закладів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2014. 43 с.
13. Світайло С. В. Формування фахової компетентності майбутніх учителів музики у процесі диригентсько-хорової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2012. 200 с.
14. Ши Цзюнь-бо. Методика формування мистецької компетентності майбутніх учителів музики в процесі фортепіанної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2007. 20 с.
15. Юдзіонюк Н. М. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в музично-інтерпретаційній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2011. 21 с.

References:

1. Batechko N. G. (2014). *Pidhotovka vykladachiv vyshchoi shkoly v umovakh mahistratuty: teoretyko-metodolohichni zasady* [Training of Higher School Teachers in the Magistracy: Theoretical and Methodological Foundations]. Kyiv: Edelweis [in Ukrainian]
2. Boblienko O. P. (2013). *Formuvannia polikhudozhnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzyky u protsesi fakhovoi pidhotovky* (Kandydatska dysertatsia) [Formation of the poly-artistic competence of the future music teacher in the process of professional preparation. (Candidate Dissertation)]. Vinnitsa: [in Ukrainian]
3. Horbenko O. B. (2010). *Formuvannia muzychno-vykonavskoi kompetentnosti mainutnoho vchytelia muzyky* (Avtoreferat kandydatskoi dysertatsii) [Formation of music-performing competence of the future music teacher (Abstract of the Candidate Dissertation)]. Kirovohrad: [in Ukrainian]
4. Hura O. I. (2008). *Teoretyko-metodolohichni osnovy formuvannia psykhologo-pedahohichnoi kompetentnosti vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu v umovakh mahistratuty* (Avtoreferat doktorskoi dysertatsii) [Theoretical and methodological bases of formation of psychological and pedagogical competence of the teacher of higher educational institution in the conditions of magistracy (Abstract of the Doctor Dissertation)]. Kyiv: [in Ukrainian]
5. Drach I. I. (2013). *Upravlinnia formuvanniam profesiinoi kompetentnosti mahistrantiv pedahohiky vyshchoi shkoly: teoretyko-metodichny zasady* [Management of formation of professional competence of undergraduate students of higher education: theoretical and methodological foundations]. Kyiv: Dorado-Druk [in Ukrainian]
6. Yeremenko O. V. (2009). *Pidhotovka mahistryv muzychnoho mystetstva: teoriia i metodyka navchannia* [Master's Degree in Music: Theory and Methods of Learning]. Kyiv: NPU im. M.P. Dragomanova [in Ukrainian]
7. Mykhaska M. A. (2007). *Formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzyky* (Avtoreferat kandydatskoi dysertatsii) [Formation of professional competence of the future music teacher (Abstract of the Candidate Dissertation)]. Kyiv: [in Ukrainian]

8. Pastushenko L. A. (2017). Pedagogichna tehnolohiya rozvytku profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u vyshchbkh mystetskykh navchalnykh zakladakh (Kandydatska dysertatsiya) [Pedagogical technology of professional competence development of future music teachers in higher art schools (Candidate Dissertation)]. Rivne: [in Ukrainian]
9. Poluboyaryna I. I. (2008). Formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzyky v pedahohichnomu koledzhi (Avtoreferat kandydatskoj dysertatsiyi) [Formation of professional competence of future music teachers in the pedagogical college (Abstract of Candidate Dissertation)]. Zhytomyr: [in Ukrainian]
10. Rastryhina A. M. (2014). Mahistratura: problem ta perspektyvy [Master's Program: Problems and Prospects]. Naukovy zapysky KDPU. Seriya: Pedahohichny nauky – Science Notes of KSPU. Pedagogical Science Series, 125, 17–21 [in Ukrainian]
11. Rudenka T. M. (2017). Formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv mystetskykh spetsialnostei zasobamy art-pedahohiky (Kandydatska dysertatsiya) [Formation of professional competence of future specialists of art specialties by means of art-pedagogy (Candidate Dissertation)]. Zhytomyr: [in Ukrainian]
12. Savchenko R. A. (2014). Teoriia i metodyka formuvannya muzychno-pedahohichnoi kompetentnosti maibutnikh vychovateliv ta muzychnykh kerivnykiv doshkilnykh navchalnykh zakladiv (Avtoreferat doktorskoj dysertatsii) [Theory and methodology of formation of music-pedagogical competence of future educators and music leaders of preschool institutions (Abstract of Doctor Dissertations)]. Kyiv: [in Ukrainian]
13. Svitailo S. V. (2012). Formuvannya fakhovoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzyky u protsesi dyryhentsko-khorovoi pidhotovky (Kandydatska dysertatsiya) [Formation of professional competence of future music teachers in the course of conductor-choral training (Candidate Dissertation)]. Kyiv: [in Ukrainian]
14. Shy Tszun-bo. (2007). Metodyka formuvannya mystetskoj kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzyky v protsesi fortepianno pidhotovky (Avtoreferat kandydatskoj dysertatsii) [Methods of formation of artistic competence of future music teachers in the process of piano preparation (Abstract of the Candidate Dissertation)]. Kyiv: [in Ukrainian]
15. Yudzionok N. M. (2011). Formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vychytelia v muzychno-interpretatsiini diialnosti (Avtoreferat kandydatskoj dysertatsii) [Formation of professional competence of future teacher in music-interpreting activity (Abstract of the Candidate Dissertation)]. Odesa: [in Ukrainian]

Bilostotska O. V. Essence of professional competence of future music teacher

In article on the basis of the analysis of standard and legal documents by implementation of training of masters of musical art it is determined that a basis of modern standards of the higher education is competence-based approach. The analysis of various approaches to determination of essence of a concept of professional competence of future teacher of musical art allowed to reveal the general trends of interpretation of this pedagogical phenomenon which is defined by the research direction of master preparation, features of art and pedagogical activity, existence of art and creative and performing forms of practical work and specific methods of musical training as the difficult multicomponent education based on ability to art and pedagogical activity on the basis of a complex of professional knowledge, abilities, abilities, psychology and pedagogical and performing experience which provide a certain result.

In a research the essence of the concept “professional competence of future teacher of musical art” as the integrative personal and professional quality providing ability of the undergraduate to effective musical and pedagogical, research, performing, organizational and administrative, cultural and educational and art criticism activity in the conditions of dynamic changes which reflects result of its vocational training, formation level is defined.

In article the structure of professional competence of the master of musical art presented motivational and value, cognitive, activity, regulatory and reflexive by components is proved. The specified components open the general and special (professional) competence, the specialties defined in the educational and professional program Musical art: methodological psychology and pedagogical, methodical, research, musicological and musical and performing competences.

Key words: professional competence, competence, magistracy, teacher of musical art, vocational training.

УДК 373.091.64:341.123(045)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.75.04>

Біницька К. М., Бучківська Г. В., Балух М. М.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЮНЕСКО ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ

Проаналізовано діяльність ЮНЕСКО щодо впровадження ідей освіти для сталого розвитку в шкільні підручники. З'ясовано, що одним із важливих напрямів діяльності ЮНЕСКО є розробка й впровадження в освітню практику якісних підручників. Узагальнено, що діяльність ЮНЕСКО в XX – на початку XXI століття була спрямована на сприяння розробки, видавництва й розповсюдження якісних підручників насамперед шляхом підготовки кваліфікованих експертів у різних галузях і фінансової підтримки національних видавничих галузей, а також підготовки кваліфікованих спеціалістів. Тому програми ЮНЕСКО в цьому напрямі були зорієнтовані на допомогу щодо розв'язання проблем із підготовки й оцінки підручників у різних країнах.

Викладено історію співпраці ЮНЕСКО з різними установами щодо питань перегляду змісту підручників, впровадження гуманітарних ідей у шкільні підручники, зокрема з Інститутом Георга Еккерта (GEI), Інститутом освіти для миру й сталого розвитку Махатми Ганді.

У статті проаналізовані різноманітні проекти щодо розробки й впровадження ідей освіти для сталого розвитку в шкільні підручники, які були реалізовані завдяки співпраці ЮНЕСКО з урядами держав, зокрема Німеччини, Фінляндії та Іраку.